

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De quattuor virtutibus cardinalibus, sive De formula honestae vitae

Martin <von Braga, Bischof>

[Augsburg], nicht vor 1503

De mensura et moderatione prudentie

[urn:nbn:de:bsz:31-290078](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-290078)

At illi alia est pax et secunda etiam tranquillitas. ut dicitur illi a
malis vincant. ab istis autem mala vincant. Nec ergo si
stodere curaveris leti et intrepidus sine tui cursus expecta
tibus iusticia huius mundi hilaris despicias et tumultuosa
expectabis quieti et ad extrema securus properabis

Hic consequenter ostendit Seneca quod summa reges et alia pars seu secura terra
illius illi boni existit videlicet iusto. quod tacenda tacet et loquenda loquitur. Et
cum mali bores fugant a malis. tunc ipse omnia superat mala. Et ergo infert
Seneca. Si iustus curam habuerit in studendo et recunedo ea quae dicta sunt
de iustitia. iste iustus et letus expectare potest terminum suae vite. et omnia
huius mundi refutat videlicet iusticia et tumultuosa sustinet et gradat
cuius ad extrema vite sue. Nam iusticia sicut Mercurium est vocata
dei. Cuius autem illa duo officia retinet que ponit Lactantius in libro de vero
cultu dei. videlicet coniungit deo et homini. primum videlicet deo coniungit
religio nuncupatur. Secundum autem humanitas est secure et hilariter prope
rare potest ad extrema iusticia propter iusticia homo.

De mensura et moderatione prudentie

Nec ergo constitutionibus hec quatuor virtutes spes pro
fectu te faciunt virtuti si mensura rectitudinis hanc
neque vincendi sine feruabis. Nam si prudentia termi
nos suos excedat. callidus pauidus acuminis eris ingenij in
stigator. larerium quilibet noxtarum ostentator. vocaberis in
imicis timidus suspitionibus attentus pro aliquo tunc spes aliquo
quies. pro aliquo existimans et subtilissimas suspiciones tuas
as ad reprehensionem alicuius impingens admissio notaberis de
grosso astu plenus vispellis simplicitate imitator. proplator. quod
est pax et postremo vno nomine a cunctis malis vocaberis homo
Postquam Seneca determinavit specificas et sigillatim de quatuor virtutibus
cardinalibus. videlicet de prudentia. magnimitate. continentia et iusticia.
Hic consequenter ponit epilogationem harum virtutum. et hoc propter meliorem
habendam memoriam. Et primo ponit recapitulationem prudentie. Secundo
magnimitatis. Tertio continentie. Quarto iusticie. Et per pariter pro
ordinem in processu huius. Epilogatio dicitur sic. His ergo institutionibus
et ceteris. quod ille quatuor virtutes cardinales cum officiis earum de. faciunt te
virtuti felice et placens. et hoc est verum si viues sicut mensura rectitudinis
vult Seneca in epistola lxxviii. ad Lucium. hec inquit. Hoc optimus habet in se ge
nerosus animus quod excitat ad honesta magnarum rerum spiritus ad se vocat

Et affollit doctores natura nos edidit sed rone imperfecti dedit q̄ fru-
tibus et se eius p̄fici pot̄. Et p̄tibus em̄ mores sūt. a moribus vir-
tus p̄ficiat ut dicit Policia: es li. v. et Aug. de civi. dei li. ij. c. xxx. nar-
rat sūt p̄sus. Nobis antiq̄s res stat romana v̄nsq̄. q̄ v̄sus n̄
bil aliud p̄dicit nisi q̄ ille q̄ modū servat i virtute et p̄seuerat. ille ois
bū regit. q̄s aut̄ amator cupit eē d̄turis speculet ne terminos excedet.
q̄ q̄ excedit terminos prudente. ille eru callidus et etiā pauidus. ut
p̄ in lra. et postremo ab oibus hoibus vno noie p̄uersus nō dicit.

In has ergo maculas prudentia immoderata p̄ducit.
quicūq̄ in ea mediocriter laute p̄sistit nec obrusum has
bet in se aliquid nec versutum.

Dico sequēter Sen. cōclusiue ostendit q̄ si q̄s immoderata p̄udentia
sequit ille sciat q̄ in has maculas. i. in hee vicia tā dicta labit. Qui
nūt mediocriter i ea cōsistit. hoc est modū seruauerit ille nihil p̄sūtū
nec obrusus h̄. Nā ip̄a ut dicit Platinus p̄bi. in li. quē se p̄t de mo-
ribus. est ad rōne noima q̄ cogitat singula p̄seuerare. ac nihil p̄ter re-
tū sacre velle humanis acibusq̄ diuini arbitrii p̄uidere.

De moderanda fortitudine.

Magnanimitas aut̄ si extra modū suū se extol-
lar faciet virū minacē inflatū turbidū inquit
tū in quascūq̄ extollētiā dictorū aut̄ facto-
rū neglecta honestate festinū qui momentis oibus sup̄-
cilia erigens ut bestiaris etiā decidendus. Nā quicūq̄
excitat aliū ferit alium fugat.

Dic sen. ponit recapitulationē magnimitatis volēs si q̄s aut̄ extra
modū se extollat. tūc ip̄a facit virū sup̄bū. Sup̄bus ar̄ est ille q̄ vide-
ri cupit. Etā virū minacē et iratū. Irato aut̄ sp̄ inest angustia furor
ut inq̄ Arg. li. ij. Totā mentē p̄cipitat. lra aim p̄tū bar. sensus non
facit discernere verū. ut d̄ in p̄bia poetarū li. iij. ca. vj. et etiā virū
in q̄tū faceret hoies repētū vel velocē in q̄scūq̄ extollētiā dicto-
rū vel factorū. postposita tū honestate. Qui autē modus nō servat
ille sp̄ deridet et subsannat alios mouēdo oculos suos. p̄pter curiosi-
tatē. Ideo deridēdus et subsannandus est tāq̄ crudelis hō.

Sed quibus audax impugnatō sit. tū multas extra se vio-
lentias ferre nō poterit. sed miserū obtinet finē aut̄ crūno-
sum derelinquit. Mesura ergo magnanimitatis est nō
tūmidum esse hoīem nec audacem.